

SỞ GD&ĐT
PHÒNG

ĐỀ THI MINH HỌA

KỲ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI LỚP 9 THCS
NĂM HỌC 2024-2025
Môn thi: NGŨ VĂN

Thời gian làm bài: 150 phút (không kể thời gian phát đề)

Họ và tên thí sinh: Số báo danh:

Câu 1 (8,0 điểm).

ƯỚC MƠ BÌNH THƯỜNG

Áng văn sau đây được tìm thấy trên lăng mộ của một mục sư người Anh:

Khi tôi còn trẻ, trí tưởng tượng của tôi không giới hạn. Tôi mơ ước có thể thay đổi thế giới.

Khi trưởng thành và già dặn hơn một chút, tôi nhận thấy thế giới chẳng thay đổi gì cả. Vì vậy tôi thu hẹp ước mơ của mình và quyết định sẽ làm thay đổi đất nước tôi. Nhưng dường như cũng chẳng có gì dịch chuyển.

Khi tôi lập thân, tôi thu hết sức bình sinh hòng làm thay đổi gia đình tôi, những người thân thiết nhất của tôi. Nhưng họ chẳng mấy may có ý tưởng gì về điều đó.

Và giờ đây, khi đang hấp hối trên giường tôi chợt nhận ra: chỉ khi nào tôi thay đổi được bản thân mình thì tôi mới thay đổi được gia đình tôi. Từ sự cố vũ, khích lệ của họ, tôi sẽ có ích hơn cho đất nước - và ai mà biết được, không chừng tôi sẽ thay đổi được cả thế giới cũng nên.

(Hạt giống tâm hồn- Từ những điều bình dị, NXB Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh, 2006, tr.158-159)

Trình bày suy nghĩ của em về bài học rút ra từ áng văn trên.

Câu 2 (12,0 điểm).

Dù là sách viết về cái chết, dù là sách có nội dung như đi ngược lại cuộc đời, nhưng nếu là cuốn sách hay, nó sẽ trở thành dưỡng chất và chất kích thích cho việc sống của chúng ta.

(Shiratori Haruhiko, Lời của Nietzsche cho người trẻ, NXB Thế giới, 2018)

Bằng những trải nghiệm trong quá trình đọc các tác phẩm văn học, anh/chị hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.

————— **Hết** —————

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm

Câu 1 (8,0 điểm)

*** Yêu cầu về kỹ năng:**

Thí sinh hiểu đúng yêu cầu của đề bài; biết cách làm bài văn nghị luận về một vấn đề rút ra tư tác phẩm văn học; bố cục ba phần rõ ràng; lập luận chặt chẽ, mạch lạc; không mắc các lỗi chính tả, dùng từ, ngữ pháp.

*** Yêu cầu về kiến thức:**

Thí sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau, song phải thể hiện rõ quan điểm của mình về bài học được rút ra từ câu chuyện. Quan điểm đó phải phù hợp với đạo đức, lẽ phải, không suy diễn tùy tiện. Dưới đây là những gợi ý cơ bản:

Ý	Nội dung	Điểm
1	<i>Giải thích</i>	<i>1,0</i>
	* Nội dung của áng văn: Áng văn của mục sư người Anh là lời chiêm nghiệm về những ước mơ, mục tiêu của ông trong từng chặng đường đời: - Ban đầu ông mơ ước có thể thay đổi thế giới, thay đổi đất nước, thay đổi gia đình...: ông muốn bắt đầu thực hiện ước mơ của mình bằng những việc to tát, lớn lao, vĩ đại nhưng tất cả đều không có kết quả. - Đến khi đang hấp hối trên giường ông chợt nhận ra chỉ khi nào ông thay đổi được bản thân mình thì ông mới thay đổi được gia đình, đất nước và không chừng ông sẽ thay đổi được cả thế giới: bằng sự trải nghiệm, ông nhận ra rằng để hiện thực hóa những ước mơ lớn lao thì phải bắt đầu từ những việc nhỏ nhất. * Vấn đề rút ra từ áng văn: Khởi đầu bằng ước mơ bình thường, thực hiện những việc nhỏ bé nhưng thiết thực (<i>thay đổi bản thân</i>), con người mới có thể theo đuổi ước mơ cao đẹp, làm được những việc lớn lao (<i>thay đổi thế giới</i>).	
2	<i>Bàn luận, chứng minh</i>	<i>5,0</i>
	<i>Luận điểm 1: Tại sao trước tiên con người phải thay đổi bản thân?</i> - Vì bản thân mỗi con người người tự biết mình là ai, cuộc sống hiện tại thế nào, điểm mạnh, điểm yếu là gì để học hỏi và tự	<i>1,5</i>

	hoàn thiện mình mỗi ngày. - Thay đổi bản thân là cách giúp con người trở nên tốt đẹp hơn, bộc lộ những giá trị nội tại, chiến thắng chính mình, vượt qua mọi rào cản và giới hạn, mỗi ngày đều tốt hơn chính mình của ngày hôm qua. - Thay đổi bản thân giúp con người chung sống hài hòa với những người xung quanh, thích nghi với môi trường mới, theo kịp sự tiến bộ của xã hội.	
	<i>Luận điểm 2: Thay đổi bản thân được thể hiện ở những góc độ nào?</i>	2,0
	- Thay đổi tư duy, cách nhìn, nhận thức: từ góc nhìn hạn hẹp, chủ quan, phiến diện, mỗi người biết cách nhìn sự vật, sự việc, hiện tượng, con người ở nhiều góc độ, bao quát hơn, toàn diện hơn. - Thay đổi hành động, thói quen, tính cách: từ hành động, thói quen xấu, mỗi người biết sửa chữa, cải thiện, vươn tới điều tốt đẹp. - Thay đổi số phận: nhiều người dũng cảm thay đổi cuộc đời, bước từ bóng tối ra ánh sáng, từ khổ đau đến hạnh phúc.	
	<i>Luận điểm 3: Tại sao khi thay đổi được bản thân, con người có khả năng thay đổi gia đình, đất nước, thế giới.</i>	1,5
	- Chỉ khi thay đổi được chính mình, con người mới có khả năng lắng nghe, yêu thương, thấu hiểu những người xung quanh. - Từ sự thấu hiểu, con người có khả năng tìm kiếm những giải pháp tạo nên giá trị cho gia đình, xã hội, đất nước và thế giới, giúp cuộc sống chuyển biến tốt đẹp hơn. <i>* Lưu ý: Học sinh cần kết hợp lí lẽ và dẫn chứng để chứng minh.</i>	
3	<i>Mở rộng, nâng cao</i>	1,0
	- Mơ ước và khát vọng lớn lao của mục sư thời tuổi trẻ là mơ ước rất chính đáng. Con người cũng cần dám nghĩ lớn, dám ước mơ lớn. - Thay đổi bản thân hay thay đổi thế giới - hai sự lựa chọn ấy đều đáng quý, đều góp phần tạo nên con người sáng tạo, linh hoạt, bản lĩnh. Tùy thuộc vào hoàn cảnh mà mỗi chúng ta nên có cách giải quyết và chọn lựa một sự thay đổi riêng cho chính mình.	
4.	<i>Liên hệ bản thân, bài học nhận thức và hành động</i> - Cần nhận thức đúng về tầm quan trọng của việc thay đổi bản thân là cơ sở của những thay đổi lớn lao mà con người có thể	0,5

	thực hiện trong cuộc đời. Đồng thời, cần phê phán thái độ tự cao, kiêu ngạo, ảo tưởng về năng lực của bản thân. - Bản thân mỗi người cần tự nỗ lực, tự tìm ra hướng đi và cách thay đổi phù hợp với chính mình.	
5.	Đảm bảo quy tắc chính tả, dùng từ, đặt câu; khuyến khích bài viết có sự sáng tạo.	0,5

Câu 2 (12,0 điểm)

* ***Yêu cầu về kỹ năng:*** Thí sinh hiểu đúng yêu cầu của đề bài; vận dụng tốt các kỹ năng làm văn để viết bài văn nghị luận văn học; bố cục ba phần rõ ràng; lập luận chặt chẽ, mạch lạc; dẫn chứng phong phú, tiêu biểu; không mắc các lỗi chính tả, dùng từ, ngữ pháp; khuyến khích những bài viết sáng tạo.

* ***Yêu cầu về kiến thức:*** Thí sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau trên cơ sở hiểu rõ yêu cầu của đề bài. Bài viết cần đảm bảo những ý cơ bản theo gợi ý sau:

Ý	Nội dung	Điểm
1	Giải thích	1,0
	- <i>Sách viết về cái chết, sách có nội dung như đi ngược lại cuộc đời:</i> những cuốn sách, những tác phẩm viết về những điều tiêu cực, nghịch lí, những mảng tối của hiện thực. - <i>cuốn sách hay:</i> tác phẩm có giá trị cao về nội dung và nghệ thuật - <i>trở thành dưỡng chất và chất kích thích cho việc sống của chúng ta:</i> nuôi dưỡng và thúc đẩy tình yêu cuộc sống và khát vọng sống trọn vẹn, sống cho ra sống của chúng ta. => Ý kiến đưa ra một góc nhìn lạ nhưng chính xác, thấu đáo về nội dung hiện thực được phản ánh trong tác phẩm (có thể là bóng tối, cái xấu, cái ác...) và tiêu chuẩn xác định giá trị của một tác phẩm (dù viết về điều gì thì cái đích cuối cùng luôn phải đem lại lòng yêu đời, lòng ham sống cho con người).	
2	Bàn luận	3,0
	- Văn học là một hình thái ý thức xã hội nên sứ mệnh của mỗi tác phẩm là phải phản ánh hiện thực xã hội với tất cả chiều kích phong phú và sinh động của nó. Cuộc sống luôn có ánh sáng và bóng tối, hạnh phúc và khổ đau, tươi sáng và u ám, những điều hợp lí và những điều phi lí. Tác phẩm không thể chỉ viết về những phần đời rục rở mà còn phải quan tâm đến những mảng hiện thực khuất tối và những điều tưởng chừng đi ngược lại với ý nghĩa của sự sống. Chỉ khi ấy tác phẩm mới	

	thể hiện trọn vẹn chức năng phản ánh của mình. - Với những nhà văn chân chính: điều quan trọng không phải chỉ là viết về đề tài gì mà còn là thái độ của nhà văn đối với đề tài ấy. Tác phẩm có thể đề cập đến cái xấu, cái ác, cái tăm tối, cái lụi tàn nhưng ẩn sau tác phẩm vẫn là khát khao hướng con người vượt thoát khỏi bóng tối để hướng đến cái thiện, cái cao cả, cái huy hoàng. Tác phẩm có thể đề cập đến hàng loạt ngang trái, bất công trong xã hội và đến khi kết thúc, những ngang trái bất công vẫn chưa được giải quyết; nhưng từ các tác phẩm người ta sẽ nhận ra không thể sống thế được, để sống cho ý nghĩa hơn. - Một tác phẩm hay phải là một tác phẩm tích cực, hướng con người đến những giá trị Chân, Thiện, Mỹ, làm con người có thêm sức mạnh, ý chí, nghị lực để sống vì những điều tốt đẹp. Ngược lại, nếu tác phẩm khiến con người u uất, chán chường, không còn thiết tha với sự sống, tác phẩm ấy sẽ không cần thiết cho đời sống con người và không thể được coi là tác phẩm hay.	
3	Chứng minh:	6,5
	Học sinh lựa chọn được những dẫn chứng tiêu biểu; phân tích dẫn chứng làm sáng tỏ các khía cạnh trong yêu cầu của đề: - Tác phẩm viết về những khổ đau, bất hạnh của con người, những mảng khuất tối của hiện thực. - Cái đích của những thông điệp mà nhà văn gửi gắm trong tác phẩm là hướng tới truyền thổi vào tâm hồn người đọc ánh sáng của những giá trị Chân - Thiện - Mỹ và một niềm tin bất ngát vào cuộc sống.	
4	Đánh giá, tổng kết	1,0
	- Ý kiến đã thể hiện được cái nhìn bao quát đối với nội dung và giá trị của tác phẩm văn học: luôn bồi đắp những giá trị nhân văn cho tâm hồn bạn đọc. - Mỗi tác phẩm hay bên cạnh việc mang đến cho con người những giá trị tích cực còn cần có hình thức hấp dẫn, phong phú, sinh động, mang tính thẩm mỹ cao. Chỉ khi đó, tác phẩm mới có sức chinh phục đối với bạn đọc. - Để viết nên những tác phẩm giá trị như vậy nhà văn phải là người có khả năng quan sát tinh tế, có sự thấu trải lẽ đời, có tấm lòng tha thiết với con người. - Để nhận ra được dưỡng chất của sự sống ẩn đằng sau những con chữ có vẻ u ám, người đọc phải có tâm hồn đồng vọng	

	với tác giả và khả năng giải mã văn bản.	
5	Đảm bảo quy tắc chính tả, dùng từ, đặt câu; khuyến khích bài viết có sự sáng tạo.	0,5

Lưu ý:

- Cho điểm tối đa khi bài thi đảm bảo tốt cả 2 yêu cầu về kỹ năng và kiến thức, khuyến khích những bài viết có chất văn, có sự sáng tạo, có kiến văn phong phú, sâu rộng.
- Điểm của bài thi là tổng điểm các câu cộng lại; cho điểm từ 0 đến 10.
- Điểm lẻ làm tròn tính đến 0,25 điểm .

—Hết—